AVİM Yorum • No: 2016 / 37 • Haziran

PAPA FRANSUVA'NIN ERMENİSTAN RESMİ ZİYARETİ

Mehmet Oğuzhan TULUN

Analist

Roma Katolik Kilisesinin ruhani lideri Papa Fransuva, 24-26 Haziran tarihleri arasında Ermenistana bir ziyaret gerçekleştirecektir.[1] Bu ziyaret sırasında Papa, Ortodoks ve Katolik Ermenilerin liderleri ve Ermenistan yetkilileri ile görüşmelerde bulunacaktır. Papanın Oryantal Ortodoks bir ülke olan Ermenistan'a yapacağı bu resmi ziyaret öncesi bası hususların hatırlatılmasında yarar bulunmaktadır.

Ermeniler, 1915 olaylarıyla ilgili soykırım söylemlerini tanıtmak ve kabul ettirtebilmek için bu zamana kadar dört ayaklı (siyasi, tarihi, hukuki ve dini) bir strateji izlemişlerdir. Siyasi alanda (hukuken bağlayıcılığı olmayan) çeşitli parlamento kararları aldırmışlar ve onlara yakın duran (ve 1915 olayları hakkında bilgi sahibi olmayan) siyasetçilere beyanat yaptırmışlardır. Tarihi alanda 1915 olaylarını soykırım olarak yansıtan, akademik niteliği kuşkulu pek çok yayın çıkarmışlardır. Hukuki alanda ise kendi görüşlerine karşı gelenlere veya Türkiyeyi ilgilendiren konularda davalar açmışlardır. Ancak 1915 olaylarından bu yana 101 yıl geçmiş olmasına rağmen, Ermeniler soykırım söylemlerinde istedikleri noktaya gelememiş, hatta ciddi başarısızlıklarla karşılaşmışlardır.

Bu bağlamda Ermeniler hep arka planda tuttukları din unsurunu öne çıkarmaya başlamışlardır. Buradaki birinci amaç, 1915 olaylarını sanki bir Hristiyan-Müslüman çatışması olarak vuku bulmuş gibi yansıtmaktır (oysa bu olaylar 19. yüzyıl ve sonrasında milliyetçilik akımların Osmanlı İmparatorluğuna nüfuz etmesi sonucunda olmuştur). İkinci bir amaç, Ermenileri tarihi adalet için mücadele eden, 20. Yüzyılın ilk soykırımına uğramış, her zaman ve her koşulda mağdur olmuş olan ilk Hristiyan halk olarak tanıtmaktır (ki bu iddiaların hepsi tartışmalı konulardır).[2] Böylece Ermeniler kendileri için sempati yaratarak Hristiyan dünyasından soykırım söylemleri konusunda destek almayı öngörmektedir. Bu yöntem ise bu zamana kadar genel olarak başarılı olmuştur. Örneğin dünyanın en büyük kiliseler birliği olan Dünya Kiliseler Konseyi, Ermenilerin soykırım söylemine sorgusuz sualsiz destek vermektedir. Papa Fransuva da maalesef bu söylemin yayılmasının bir aracı haline gelmiştir. Roma Katolik Kilisesi son zamanlarda bu söylemle ilgili olan tutumunu yumuşatsa da,[3] Papa Fransuvanın bu konu hakkındaki kişisel fikirlerini değiştirdiğini ima eden herhangi bir gelişme yoktur.

Papa Fransuvanın görevine başladığından beri gerçekleştirmek istediği iki hedefi vardır: Roma Katolik Kilisesinin tüm Hristiyanların gözünde konumunu pekiştirmek ve dünyada

Hristiyan birliğini (ekümenizm) sağlamak. Ermenilerin soykırım söylemini sempatiyle yaklaşılması ise Papa Fransuvanın elde etmek istediklerine katkı sağlamaktadır, zira böylece Papa Fransuva ilk Hristiyan halkın dertleri için mücadele eden ahlaklı dini lider konumunda görülmektedir. 24-26 Haziran Ermenistan ziyareti de Papa Fransuvanın Ermeniler nezdinde elde ettiği konumunu pekiştirecek şekilde yansıtılmaktadır: Papanın bu ziyareti Ermenistana ve Ermeni halkına duyduğu derin sevgi ve takdirini göstermek için gerçekleştireceği ifade edilmektedir.[4] Ermeniler ise Papanın bu yaklaşımından mest olmuştur ve ona yoğun bir şekilde destek vermektedirler.[5] Ermeniler şu anda, tam da Papanın hedeflerini gerçekleştirmek için istediği desteği kendisine vermektedirler. Yani görünürde karşılıklı beklentilerden kaynaklanan bir karşılıklı destek oluşmuştur.

Herhangi bir Hristiyan dini liderin dindaşlar arasında birlik sağlamak istemesi gayet makul bir hedeftir. Ancak böyle bir birliği sağlamak için Türklerin gaddar Müslümanlar ve ahlaksız inkârcılar olarak yansıtıldığı soykırım söylemine başvurmak, özellikle günümüzde Hristiyanlar ile Müslümanlar arası gerilimin arttığı bu dönemde çok uygunsuz ve incitici bir tutumdur. Ayrıca soykırım söyleminin AİHM gibi prestijli bir uluslararası mahkemenin ve soykırım söyleminin bayraktarlığını yapan Fransanın Anayasa Konseyinin kararları sonrasında darbe aldığı bir dönemde, soykırım söylemine tutunmak daha da sorunlu hale gelmiştir. Papanın Ermenistan ziyareti sırasında soykırım ifadesini kullanmayacağı belirtilmiş olsa da, ziyaret sırasında Erivandaki soykırım anıtına gidecek olması kendi içinde bir mesaj niteliği taşıyabilecektir.

Umarız Papa Fransuva, Ermenistan ziyareti sırasında Roma Katolik Kilisesinin ruhani lideri olarak mevkiine ve itibarına gölge düşürecek herhangi bir açıklamada bulunmaz ve Hristiyanlar ile Müslümanlar arasında sürtüşmenin pekiştirilmesine vesile olmaz.

* *Fotoğraf: LaStampa.it*

[1] Full agenda of the Pope's trip to Armenia from June 24-26, *Rome Reports*, http://www.romereports.com/2016/05/13/full-agenda-of-the-pope-s-trip-to-armenia-from-june-24-26

[2] Mehmet Oğuzhan Tulun, Din ve Çifte Standartlar, *AVİM*, http://avim.org.tr/tr/Yorum/DIN-VE-CIFTE-STANDARTLAR

[3] Mehmet Oğuzhan Tulun, Vatikanın Tarih Söyleminde Olumlu Değişim, *AVİM*, http://avim.org.tr/tr/Yorum/VATIKAN-IN-TARIH-SOYLEMINDE-OLUMLU-DEGISIM

[4] Cristina Uguccioni, Sandri: Popes visit to Armenia is a gesture of affection and gratitude, *Vatican Insider* – *La Stampa*, http://www.lastampa.it/2016/06/13/vaticaninsider/eng/inquiries-and-interviews/sandri-popes-visit-to-armenia-is-a-gesture-of-affection-and-gratitude-UdBhlNf7minGyTx8D51GqK/pagina.html

[5] Oliver Maskan, We Armenians, no matter whether Catholic or Orthodox, love the pope, *ACN International*, http://news.acn-intl.org/en/we-armenians-no-matter-whether-catholic-or-orthodox-love-the-pope/

Yazar Hakkında :

Mehmet Oğuzhan Tulun AVİM'de Analist olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları Doğu Avrupa, Kafkasya, Asya,Türk-Ermeni ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri, uluslararası suç ve tarih çalışmalarıyla ve din ile siyaset arasındaki etkileşime odaklanmaktadır.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Mehmet Oğuzhan. 2026. "PAPA FRANSUVA'NIN ERMENİSTAN RESMİ ZİYARETİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 37. Haziran 22. Erişim Kasım 04, 2026. https://avim.org.tr/tr/Yorum/PAPA-FRANSUVA-NIN-ERMENISTAN-RESMI-ZIYARETI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır